

ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРИНИНГ МАЪМУРИЙ ХУДУДДАГИ КРИМИНОГЕН ВАЗИЯТНИ ЎРГАНИШ ВА ТАҲЛИЛ ҚИЛИШ ФАОЛИЯТИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Абдухалилов Абдуллох Абдурахмон ўгли
Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси
3 ўқув курс 309 гуруҳ курсанти

Аннотация. Ушбу мақола орқали муаллиф ҳуқуқбузарликлар профилактикасида профилактика инспекторининг маъмурий ҳудуддаги криминоген вазиятни ўрганиш ва таҳлил қилиш фаолиятининг аҳамиятини, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш тушунчасини, мазкур мавзуга доир чет эл тажрибасини, ва адабиётларда мавзуга оид келтирилган жумлаларни кўрсатиб ўтиб мавзунини илмий таҳлил қилган.

Калит сўзлар: ҳуқуқбузарлик, жиноятчилик, криминоген вазият, ҳуқуқни муҳофаза қилиш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси.

Аннотация. Посредством данной статьи автор научно проанализировал тему, показав значение деятельности профилактического инспектора по изучению и анализу криминогенной ситуации в административной сфере в предупреждении преступлений, концепции профилактики преступлений, зарубежного опыта по данной теме, а также предложения, связанные с темой в литературе.

Ключевые слова: правонарушение, преступление, криминогенная ситуация, правоприменение, профилактика правонарушений.

Annotation. In this article, the author shows how important the peace of the family is, the meaning of the family as a link of society, the specific aspects of the activities of the prevention inspector working with troubled families, his opinion on the work that should be carried out by the prevention inspector said.

Key words: offense, crime, criminogenic situation, law enforcement, crime prevention.

Бугунги кунда 2021-2026 йилларга мўлжалланган Ўзбекистон Республикасини ревожлантиришнинг Тараққиёт стратегияси жамият ҳаётининг барча соҳаларидаги, хусусан, Ички ишлар тизимидаги ислохотларнинг «йўл харитаси» га айланди. Тараққиёт стратегиясида « Халқ давлат идораларига емас, балки давлат органлари халқимизга хизмат қилиши керак», деган тамойил давлат сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бири сифатида белгиланди.

Ўзбекистон Республикасида давлатчилигининг тикланиши ва ривожланишида, шу аснода олдимизга қўйган езгу мақсадларга еришиш, ҳуқуқий демократик давлат қуриш, инсон, унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва еркинликлари энг олий кадрият ҳисобланадиган фуқаролик жамиятини шакллантиришда Конституциянинг мустаҳкам пойдевори бўлиб келаётганини еътироф этиш мақсадга мувофиқ.

Ички ишлар органлари жамиятда жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ҳуқуқнузрликлар ва жиноятларни барвақт олдини олиш бўйича кенг қамровли ишлар олиб борилмоқда. Шунингдек фуқароларнинг ҳуқуқлари, еркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, жамоат тартибини сақлаш, шахс, жамият ва давлат хавфсизлигини таъминлаш ҳуқуқбузарликларни олдини олиш ва профилактикаси бўйича Республикада яхлит ҳуқуқий тизими яратилган бўлиб, унда Ички ишлар органлари муҳим ўрин тутди.

Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси фаолиятидаги рақамли ахборот тизимлари, уларнинг имкониятлари ва вазифалари. Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлинмалари фаолиятининг самарадорлигини оширишда “E-inspektor” электрон комплекс тизими вазифаси, имкониятлари ва ундан фойдаланиш. Профилактик ҳисобдаги шахслар билан ишлаш бўйича электрон ахборот тизими вазифаси ва унинг имкониятлари. Пробация назоратидаги шахсларнинг хулқ-атворини реал вақт режимида кузатиш учун электрон браслет ва ундан фойдаланиш. Электрон браслетларни ҳамда маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш учун сервер ва ушбу тизимга алоқадор қурилмалар ва улардан фойдаланиш. Мониторинг қилишнинг замонавий мобиль технологиялари, махсус дастурий таъминотлар, уларнинг имкониятлари ва вазифалари. Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси фаолиятида маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш бўйича “E-ma'muriy ish” ягона электрон ҳужжат алмашинуви тизими вазифаси, имкониятлари ва ундан фойдаланиш. Профилактика хизматида ҳисоботларни унификация қилиш ва уни бошқа ташкилотларнинг ҳисобот юритиш ҳамда идоравий ахборот тизимлари билан ўзаро интеграция қилишда “E-hisobot” ахборот тизими вазифаси ва ундан фойдаланиш имкониятлари.

Ҳозирги даврда цивилизация ривожланишининг бош тенденцияларидан бири — шаҳарларда истиқомат қилувчи аҳолининг кўпайиши ва шаҳар асосий иқтисодий драйверларга айланиб келиши. Таббийки, шу нуқтаи назардан шаҳарларда истиқомат қилувчи аҳоли учун зарур бўлган шароитлар яратилиши муҳим вазифадир.

Бугунги кунда маъмурий ҳудуддаги криминоген вазиятга ташқи омиллар таъсири ҳам кундан-кунга кучайиб бормоқда. Айниқса, дунё давлатлари ва халқлари ўртасидаги муносабатлар ва муаммоларнинг глобаллашуви, жадаллашуви, халқаро жиноятчилик, унинг уюшган тури, терроризм, гиёҳвандлик, қурол-яроғ ва одам савдоси каби кўринишларининг кенгайиб бораётганлиги, шунингдек ўзларининг ғаразли мақсадларини амалга ошириш учун турли йўл ва усуллар билан минтақадаги, алоҳида давлат ёки унинг маълум бир ҳудудидаги барқарор вазиятни бузишга ҳаракат қилаётган кучларнинг мавжудлиги ҳар қандай барқарор вазиятга салбий таъсирини ўтказди. Бундай ҳолатларни олдини олишда ҳудуддаги криминоген вазиятни ўрганиб уни таҳлил қилиш муҳим аҳамият касб этади.

Бугунги ривожланиб бораётган даврда бутун дунёда жумладан республикамиз Ўзбекистонда ҳам ҳуқуқбузарликларни содир этилиш сабаблари ва уларга имкон берадиган шарт-шароитларни ўрганиш, таҳлил қилиш ва ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш чора-тадбирларини амалга ошириш муҳим аҳамият касб этади. Шунини аълоҳида такидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикасининг Президенти Шавкат Мирзиёев: “Асосий қонунимизда умумийтироф этилган демократик принциплар билан бирга, халқимизнинг бебаҳо қадриятлари ва бой давлатчилик тажрибасини ифодалаш муҳим еди. Биринчи Президентимизнинг сай-ҳаракатлари билан, Конституциямизда “Инсон ва унинг қадр-қиммати” деган улуғ тушунча марказий ўринга қўйилди” деб такидлаб фуқароларнинг ҳуқуқ ва еркинликларини ҳимоя қилиш мамлакатимизда доимо асосий вазифа сифатида ётироф этиб келинганлигини такидлаб ўтди.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. Тошкент 2023.
2. Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисидаги қонун. 2014 йил 14 май.
3. [http:// lex.uz](http://lex.uz) (Национальная база законодательства Республики Узбекистан)
4. Jinoyat huquqi Maxsus qism darslik M.X.Rustambayev Toshkent 2018.
5. Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 14 майдаги «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги қонуни.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 14 мартдаги «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори// URL: <http://www.lex.uz>;